

**2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (XXXIX): Stîrpește pizma dintre noi -
 Presa, propagator energic al idealului unirii
 - „Dar’ fă să crească și’n Balcani / Virtutea vechilor Romani!”**

prin cultură un organism social!	Ioan Slavici 1848-1925	noi Români toți una suntem în cugete și simțiri	
		Tribuna poporului a mobilizat opinia publică din Transilvania pentru o „politică națională”, nu una de partid.	
		... Stîrpește pizma dintre noi Dar' fă să crească și'n Balcani Virtutea vechilor Romani!	
		Direcțiile de acțiune ale Tribunei: a) promovarea ideii activității politice și ralierea opiniei publice românești la ea, b) apelul la popor ca subiect colectiv al acțiunilor politice, c) formarea unei imagini unitare a vieții românești de pretutindeni ... d) promovarea spiritului de cooperare a naționalităților ...	
		Presa propagator energic al idealului unirii	I. Russu Șirianu 1864-1909
	sagunism - tribunism - sămănătorism		

Continuăm să reproducem pasaje semnificative din lucrarea „Aradul centru politic al luptei naționale din perioada dualismului (1867-1918)”: «„Tribuna poporului” a fost în viața comunității românilor din întreaga Transilvanie un stindard de luptă pentru afirmarea drepturilor naționale și pentru reluarea activismului politic. Ea a contribuit prin ideile pe care le-a difuzat și prin pătrunderea în mase la afirmarea Aradului ca centru politic, unde se elaborau principii directe pentru activitatea politică a partidului național și se luau decizii importante privind lupta națională. Datorită tenacității lui I. Russu-Șirianu, ziarul a fost difuzat în România liberă încă de la primele numere apărute la Orăștie. Într-o scrisoare adresată din Orăștie lui Șt. Periețeanu-Buzău și datată 5/17 ianuarie 1897, I. Russu-Șirianu îi solicita prietenului său să-i facă abonamente în „Țară” acțiune pentru care îi și trimisese liste de notare a adreselor. După ce „Tribuna” din Sibiu și-a sistat apariția, „Tribuna poporului” apare cu denumirea „Tribuna”, până la 12 martie 1912, data fuzionării ei cu „Românul”. În 1909 a fost constituită societatea „Tribuna”, al cărei contract de constituire a fost prezentat de R. Ciorogariu lui I.I. C. Brătianu și N. Filipescu, ceea ce denotă existența unor relații strânse între grupul tribunist de la Arad și oamenii politici din capitala țării libere. Timp de un deceniu și jumătate „Tribuna” din Arad a modelat spiritul public, promovînd ideea unei politici naționale care să fie subordonată aspirațiilor de libertate și unitate națională ale românilor. Încă de la apariția sa, „Tribuna poporului” a mobilizat opinia publică din Transilvania

pentru o „**politică națională**”, nu una de partid. Ziarul arădean considera că e necesar ca românii să-și perfecționeze metodele de luptă și să le dea un fond politic. Lupta lor nu avea ca obiectiv schimbarea unui guvern cu altul, ci „**emanciparea națională pe baze sigure și durabile**”. Prin lupta politică pe care ziarul o promova, redactorii săi nu înțelegeau o corectare a raporturilor juridice ale românilor cu statul, ci respectarea drepturilor lor fundamentale ca națiune. V. Lucaciu milita în paginile ziarului pentru a da acestei lupte un caracter mai energic și mai decis. Adresându-se lui D. Banffy, V. Lucaciu scrie: „Dar stai locului, domnule ministru! Trei milioane de români asupriți și nedreptățiți, îți strigă în față că ei vreau viața națională proprie”».

În primul număr al „**Tribunei poporului**” (1/13 ianuarie 1897) – proprietar și editor **Aurel P. Barcianu** și redactor responsabil **Ioan Russu Șirianu** – se publica o poezie plină de semnificații: «**La anul nou 1897. - S'a dus un an de luptă plin,/ Dar și-acest an eșit din rost/ A mai țesut din tortul nost'/ Un vraf din ghețele de chin/ Și ne-a rămas tot mai puțin. (...) / Din prigoniri, din închisori/ Răsare libertatea'n noi/ Ca lanul verde de trifoi; / O, Doamne, dă frumoase zori/ Și-un timp prielnic pentru flori! / Bine-ai venit la noi, an nou!/ Amic ne fii, și nu dușman,/ Să fii mai bun ca vechiul an / Și nouă să ne faci cadou: Din tot Românul un erou! / Ce ne-au răpit frații tăi ani,/ Tu să ne-aduci ear' înapoi;/ Stîrpește pizma dintre noi, / Dar' fă să crească și'n Balcani/ Virtutea vechilor Romani!**»

Vasile Popeangă sintetizează și direcțiile în care a acționat „**Tribuna**”: « a) promovarea ideii activității politice și ralierea opiniei publice românești la ea, b) apelul la popor ca subiect colectiv al acțiunilor politice, c) formarea unei imagini unitare a vieții românești de pretutindeni cu aspectele ei sociale și culturale și d) promovarea spiritului de cooperare a naționalităților asuprite din imperiu: români, sârbi, slovaci, ruteni. În funcție de conjunctura politică ea a urmărit și alte obiective. (...) Tribuna releva și importanța unității de acțiune a partidului, care „nu poate exista și funcționa divizat în activist și pasivist, ci ca partid omogen și unitar”. (...) Participarea românilor la viața politică prin „înlăturarea dogmei pasivității” era înscrisă de ziar ca o reușită a activității sale. (...) Pentru difuzarea ideilor într-o arie socială mai extinsă și clarificarea obiectivelor urmărite prin acțiunile inițiate, „**Tribuna**” a stimulat organizarea de „adunări populare” ca mijloc de comunicare cu masele și de educație politică a lor, ca o modalitate de angajare politică a poporului și de intensificare a luptei naționale. Chemarea „**Să apelăm la popor**” a fost mai frecventă în paginile ziarului după 1905 și a devenit o componentă a strategiei politice aplicată după reluarea activismului politic. Nu se putea obține radicalizarea opiniei publice fără să se explice masele obiectivele luptei naționale a românilor. În adunări s-a cerut votul obștesc și „**Tribuna**” considera că poporul se poate pronunța asupra acestei cerințe „în zeci și sute de adunări de la Nădlac pînă la Brașov, de la Sighet pînă la Sibiu. Adunările populare au avut în I. Russu-Șirianu pe unul dintre organizatorii însuflețiți pentru ideea strîngerii legăturilor cu masele populare.

„**Tribuna**” a difuzat valorile culturii române și prin formarea la cititori a unei imagini unitare a vieții românești, în toate domeniile ei de manifestare. În 1904, I. Russu-Șirianu a insistat asupra semnificației pe care o are în istoria națională figura lui Ștefan cel Mare, care a întruchipat în personalitatea sa „vigoarea, vrednicia și idealul unui neam întreg.”»

În articolul „**La Putna**” (Tribuna nr. 125 din 3/16 iulie 1904) I. Russu-Șirianu scria: «**În ori câte țări ne-a aruncat vitregia vremurilor, noi Români toți una suntem în cugete și simțiri.** Avem aceeași obârșie: urmași ai marelui Traian, care ne aduse p’ aici să fim păzitori ai acestei părți răsăritene din Împărăția Romană ... În vinele noastre curge același sânge, lui D-zeu ne rugăm în același chip ... Și mai presus de toate suntem legătuiți prin aceleași dureri și aceleași bucurii. **Când am suferit o parte dintre noi, plâns-am toți și iarăși obștească a fost veselia când, în cursul veacurilor, le-a mers bine unora ori altora ...** Căci ni se furișează în minte: dacă se mai ivea un Ștefan, poate că și soartea noastră era să se îndrepteze cel puțin într’atâta, că în ziua de 2 Iulie să se deschidă toate bisericile noastre și vlădicii noștri în odăjdii aurite să se roage pentru odihna de veci al celui-ace pusese Vlădici și în Ardeal și creștinătății braț nebiruit îi fusese ... Ușile bisericilor noastre sunt însă păzite de geandarmii stăpânirii ungurești și grea osândă li-se puse în vedere tinerilor Români din Țeara-Ungurească de cumva s’ar avânta să meargă la Putna ... Mai rău de cât nainte cu trei-zeci ani, când Slavici dela Șiria nesupărat de nimeni, ba chiar ajutat de oamenii Înălțatului Împărat, punea la cale cea dintâiu serbare a tuturor Românilor la Putna ... **Pe sufletele noastre însă numai Dumnezeu este stăpân ...** Ear El, din înălțimea cerească, ne binecuvântează știindu-ne că întreg cugetul nostru l’am închinat în ziua aceasta aducerii aminte alui Ștefan Vodă. Dar și putere varsă asupra celor strânși în jurul mormântului dela Putna, căci prin faptele sale strălucite Ștefan a mărit nu numai faima numelui românesc, ci ca ziditor a patru-zeci și patru de mănăstiri, mai presus de toate numele Domnului a lăudat ...

„Ștefane, Măria Ta! / Tu la Putna nu mai sta ... ” Russu Șirianu.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-xxxix-stirpeste-pizma-dintre-noi-presa-propagator-energetic-al-idealului-unirii-dar-fa-sa-creasca-sin-balcani-virtutea-vechilor-romani-147224.html>

În: Tribuna, 29 septembrie 2019